

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

NYHEDSBREV NR. 27, AUGUSTI 2013

ISSN: 1904-1233

REDAKTÖRENS SPALT

Kära läsare!

Välkommen till ett nytt nummer av sällskapetets nyhetsbrev.

Efter en hektisk heraldisk vår med inte minst den nordiska heraldiska konferensen närmar hösten sig, även om det inte känns så mitt i högsommarvärmen.

Claus K Berntsen

INNEHÅLL

S. 1: REDAKTÖRENS SPALT • INNEHÅLL

S. 2: 7 NORDISKA HERALDISKA KONFERENSEN, 24-26 MAJ 2013

S. 4: KARL GUSTAV IDMAN (1885-1961) *Carl-Thomas von Christierson*

S. 6: GUSTAF VON NUMERS PRISET TILL RONNY ANDERSEN *Carl-Thomas von Christierson*

S. 7: SOCIETAS HERALDICA LUNDENSIS ÅRSHÖGTID 2013 *Claus K Berntsen*

S. 8: HERALDISKA NOTISER

S. 9: HERALDISK KALENDER

S. 10: FÖRENINGSGÅFÖRMÅL: DANSK HERALDISK SELSKAB

S. 11: FÖRENINGSGÅFÖRMÅL: SOCIETAS HERALDICA LUNDENSIS

S. 12: SKANDINAVISK VAPENRULLA – GØR DIT VÅBEN KENDT

7 Nordiska Heraldiska Konferensen Trondheim, 24-26 maj 2013

Fredagen den 24 maj inleddes den 7 Nordiska Heraldiska Konferensen, denna gången i Trondheim och med temat "Kyrklig heraldik". Efter en mycket intressant visning av Nidaros domkyrka av Øystein Ekroll, där vi bland mycket annat fick se de medeltida figurerna av den norska helgonkungen Olof den helige trampandes på en orm/drake med samma ansikte som Olof, mottogs vi på Rådhuset av representanter för den politiska ledningen i Trondheim som gav oss en liten inblick i staden och dess visioner, innan vi gruppvis letade upp restauranger att inta vår kvällsvard på. Naturligtvis med svensk personal!

Sjelva konferensen drog igång lördag morgon med det inledande föredraget om Nidaros ärkestifts heraldik under senmedeltiden av Øystein Ekroll, följt av Terje Bratberg som föreläste om prästerliga sigill

funna i en vapenbok i Gunnerusbiblioteket, och jämförde med kända prästerliga sigill i Nidaros ärkestift.

Kaare Seeberg Sidselrud tog oss med in i modern tid och bjöd på en snabb exposé över lutherska och katolska biskopars heraldik i Norden, innan det var dags för en visning av Ärkebiskopsgården och Riksregalieutställningen.

Efter att ha blivit trakterade med soppa till lunch höll Eljas Orrman ett föredrag om iakttagelser om den kyrkliga heraldiken i Finland under medeltiden och dess nyttjande i olika kontexter, följt av Carl-Thomas von Christierson som höll oss kvar på andra sidan Östersjön och gav oss ett intressant föredrag om huvudbanér i Finland, och John Strömberg upplyste oss om användningen av heraldiska vapen och sigill inom kyrkan i Finland i modern tid innan Peter Kurrild-Klitgaard vidgade våra vyer mot kontinenten genom sitt föredrag om Johanniter- och

Foto: Henric Åsklund

Foto: Henric Åsklund

Foto: Henric Åsklund

Malteserordens heraldik både inom och utom Norden.

Innan lördagskvällens festbankett avhöll Societas Heraldica Scandinavica sin generalförsamling, vilken inte bjöd på några större överraskningar. Hela styrelsen omvaldes, och medlemsavgiften i danska kronor bibehölls, dock med en sänkning i övriga valutor på grund av den danska kronans kurs.

Festbanketten i den gamla banksalen var livlig och rösterna stimmade tills vi vänligt, men bestämt, upplystes om att det var dags att flytta festen vidare till ett annat ställe. Vid banketten delades det prestigefulla Prix Gustaf von Numers också ut för första gången på 17 år till den danske kunglige vapenmålaren Ronny Andersen. Efter att ha vandrat vidare i den ljusa sommarnatten och inmundigat lite av vad Trondheims natteliv kunde erbjuda sammanstrålade flera av konferensdeltagarna på de respektive hotellen innan det var dags att dra sig tillbaka inför morgondagens avslutande övningar.

Dessa inleddes med Ronny Andersens spännande utblick över Bengt Olof Käldes karriär som kyrkoheraldiker och -konstnär, och var han visade hur ofta och lätt Kälde integrerade heraldiken i sin konst. Under tecknad höll därefter ett litet föredrag om Svenska kyrkans heraldik i nutiden, varpå Eric Bylander lärde oss om den kyrkliga rättens ställning före och efter Svenska kyrkans skiljande från staten. Audun Lem höll Allan Tønnesens föredrag om prästerskapets sigill på de danska, norska, färöiska och isländska arvhyllningsdokumenten från 1661-1662 genom vilka det danska eneväldet infördes, då Tønnesen tyvärr var förhindrad att själv delta på grund av brutet ben.

Efter att ha fått norska smørrebrød till lunch återkom Audun Lem, denna gång med sitt eget föredrag om heraldisk tradition i biskop Arnoldus de Fines familjekrets, innan vi trakterades med två halvföredrag av Niels Arne Dam och Ronny Andersen vilka båda pratade om danska stiftsvapen, både nya och gamla. Konferensens sista föredrag gav nestorn Nils G. Bartholdy, över Oldenburgska furstbiskopar. Som synes en konferens med många spännande och varierande ämnen!

Den 8 Nordiska Heraldiska Konferensen kommer att avhållas i Sønderborg, Danmark, på temat "Hertigheraldik".

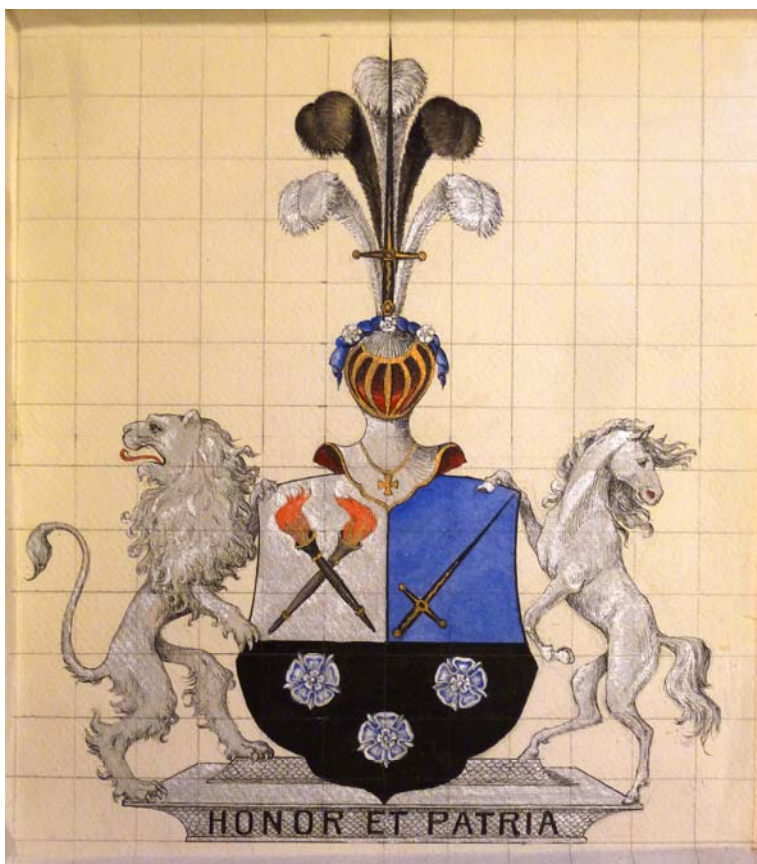
Foto: Henric Åsklund

Foto: Henric Åsklund

Karl Gustav Idman (1885-1961)

Carl-Thomas von Christierson

Karl Gustav Idman blev født i Tammerfors, Finland 1. december 1885 og døde i Helsingfors den 13. april 1961. Han blev student 1904, cand. jur. 1910 og dr. jur. 1914. Han studerede i flere omgange ved udenlandske universiteter, bl.a. i Lausanne, Bruxelles, Paris, London og St. Petersborg, og i 1915 blev han docent i stats- og folkeret ved Helsingfors Universitet samt tilforordnet professor i disse emner frem til 1918.

Han begyndte sin diplomatiske karriere efter det russiske kejserdømmes fald som konsultativt medlem af Finlands Ministerstatssekretariat i St. Petersborg, der en

overgang fungerede som Finlands første ambassade i Rusland. Han oplevede her på nærmeste hold Finlands selvstændighedserklæring og løsrivelsen fra Sovjetunionen. I 1918 blev han kontorchef i det nyoprettede finske udenrigsministerium som han var med til at opbygge ligesom de finske repræsentationer i udlandet.

Mellem 1919 og 1925 var han Finlands minister (sendebud) i København, en post der 1922 udvidedes med ministerposten i Ungarn. 1925 var han Finlands udenrigsminister hvorefter han i 1927 blev minister i Estland, Letland og Tjekkoslaviet, men allerede 1928 i Polen og Rumænien frem til 1938. Fra 1939 var han minister i Japan og frem til 1944, da de diplomatiske forbindelser mellem de to lande måtte afbrydes. Japan var allieret med Tyskland som Finland havde måttet erklære krig. Det var et af Sovjetunionens krav ved afslutningen af den finsk-sovjetiske fortsættelseskrig.

Minister Idman udgav to erindringsbøger, *Mamme itsenäistymisen vuosilta* (1953) der omhandler årene omkring Finlands selvstændighedserklæring 1917 og *Diplomatminnen* (1954) der behandler årene 1919-27. Denne bog dækker derfor i overvejende grad hans tid som Finlands første minister i Danmark. Han fortæller bl.a. om Prins Aage der blev spurgt om han ville modtage Finlands krone for så vidt den blev ham tilbudt, om hans møder med enkekejsersinde Dagmar, der var en stor Finlandsven og om præsident Lauri Relanders

statsbesøg i Danmark 1926 der vakte megen opmærksomhed, for øvrigt i modsætning til det seneste finske statsbesøg 2013. Han fortæller om sine iagttagelser omkring diplomatiet i Danmark, de dansk-finske forbindelser, om diskussionerne vedrørende et forsvarsforbund mellem de nordiske lande og om Finlands deltagelse i det nordiske samarbejde. Karl Gustav Idman var også en af de centrale personer i oprettelsen af Dansk-Finsk Forening 1922. Ved afrejsen fra København afholdt denne forening en stor afskedsfest på Hotel d'Angleterre, og af de finske vicekonsuler i Danmark modtog han et pragtfuldt sølvfad med inskription og afbildninger af såvel Finlands rigsvåben, Finlands legation, Christiansborg og Amalienborg.

I 1927 blev han medlem af Académie Diplomatique Internationale og han repræsenterede Finland i flere internationale sammenhænge, bl.a. i Dorpatdelegationens fredsforhandlinger med Sovjetunionen 1920, i forhandlingerne omkring Ålandsøerne i Stockholm 1939, ved fredskonferencen i Paris 1946 ligesom han var med i udarbejdelsen af Venskabs- og Bistandspagten med Sovjet 1948.

K. G. Idman udnævntes til Storkorsridder af Dannebrog og fik i den forbindelse udformet et våben. Det usignede forlæg må givetvis være kommet fra Finland, mens våbenet i 1924 blev tegnet til ridderbogen og malet på skjoldet til ophængning i Frederiksborg slotskirke af Hans Christian Sophus Gether-Caspersen. Denne var blevet kgl. våbenmaler i 1919 og forlæggets kvadrerede streger må være tegnet af ham i forbindelse med overføring af forlægget til skjoldet.

Våbenet er tværdelt hvor første felt er delt, dexter felt i sølv med to krydslagte brændende fakler og sinister felt i blå med et skråtstillet sværd. Andet felt er tre sølvroser i sort. På hjelmen er placeret en blå vulst med tre sølvroser hvorover fem strudsefjer, tre i sølv og to i sort hvorpå et opadpegende sværd. I stedet for hjelmklæde er der to skjoldholdere, dexter en løve og sinister en hest, begge i sølv. Skjold og holdere står på et postament med valgsproget HONOR ET PATRIA.

Trods at der i slægten Idman fandtes en adelig gren Idestam er våbenet helt personligt. Farverne sølv og blå kan næppe være taget fra andet end det finske flags farver ligesom roserne er fra det finske rigsvåben. Sværdet er et gammelt justitssymbol. De to brændende fakler derimod er vanskeligere, de er så specielle at der må ligge en betydning bag, men hvilken? En mulighed kan være at heraldiske fakler er omtalt som symbol på sandhed, efterretninger, iver, nidkærhed og læring/oplysning, hvilket jo sagtens kan bruges her. Strudsefjer har været brugt som billede på civile embedsmænd. Da der ikke foreligger nogen korrespondance om våbenet i Ordenskapitlet forbliver resten indtil videre ukendt .

Gustaf von Numers priset till Ronny Andersen

Carl-Thomas von Christierson

Efter en paus på 17 år utdelades Prix Gustaf von Numers vid den VII Nordiska Heraldiska Konferensen i Trondheim. Under festbanketten tog Tom Bergroth ordet och riktade sig i välvalda och varma personliga ord till kungliga vapenmålaren vid danska ordenskapitlet, Ronny Andersen som utsats till mottagare. Motiveringen lyder *för sin personliga stil och befrämjandet av heraldiken som en levande konstart*.

Ingen tvekan rådde rörande publikens uppskattning av prisnämndens val, de närvarande bekräftade med långvariga och entusiastiska applåder, att här hade valet fallit på en både kunnig, konstnärligt begåvad och självständig heraldisk konstnär, som redan i flera år har berikat heraldiken med sin personliga stil, fantasirikedom och en sällsynt förmåga att hitta just de heraldiska symboler som karaktäriserar en ny vapentagare. Med säker hand, känspaka stilistiska drag och ett lyhört sinne för heraldikens estetik har Ronny Andersen ritat nya personliga vapen, målat vapenplåtar till nya Elefant- och Dannebrogssriddare till riddarkapellet på Frederiksborg slott, liksom han har skapat vapen till kommuner, myndigheter och företag.

Det internationella Gustaf von Numerspriset instiftades år 1982 för att hugfästa minnet av denna framstående finska heraldiskt skapande konstnär som genom åren gjorde en banbrytande insats inom både heraldisk formgivning och finsk heraldik. Inte minst von Numers (1912-1978) var den som bidrog till att göra den finska heraldiken känd över hela världen som en levande och nyskapande konstart.

Prisnämnden konstituerades ursprungligen av fru Berit von Numers och består i dag av intendent Tom C. Bergroth, ordförande (1982), filosofie magister Wilhelm Brummer (2013), godsägare Henrik Degerman (1982), överinspektör Maunu Harmo (1982), filosofie doktor Antti Matikkala (2013) och, som representant för familjen, medicine kandidat Gustaf (Gösta) von Numers (2013). Nämnden sammanträder vid behov och datum för utdelandet av priset är den 31 juli, Gustaf von Numers' födelsedag.

Priset utgörs av en medalj i silver, vars diameter är 80 mm. Den är formgiven av konstnären Mauno Honkanen vid Oy A. Tillander Ab i Helsingfors, vilken även har präglat medaljen. Prisets exklusivitet understreckas av att Ronny Andersen, sedan prisets instiftande 1982, är den 8:e mottagaren. Prismottagaren gratuleras varmt i anledningen av denna fina utmärkelse. Den som vill stifta närmare bekantskap med Ronny Andersens verk kan lämpligen göra detta på hans företags hemsida <http://www.arsheraldica.dk/>

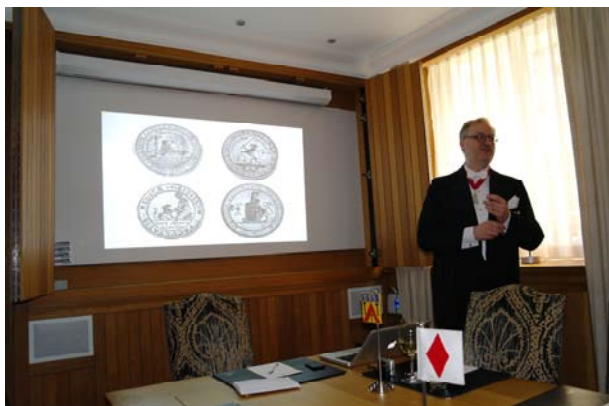

Foto: Henrik Åsklund

Societas Heraldica Lundensis årshögtid 2013

Claus K Berntsen

Onsdagen den 29 maj träffades Societas Heraldica Lundensis till årshögtid. Fredrik Tersmeden förgyllde kvällen med sitt föredrag *Med flygande nationsfanor och klingande sigillstampar – akademisk heraldik och symbolik i Lund*, innan det var dags för årsmötet, vilket skulle antaga stadgar.

Fredrik Tersmeden föreläser, just här om fakultetssigillen.

Den nyvalda styrelsen, med bordsfanor. Från vänster: Henric Åsklund, Martin Sunnqvist (ordförande), Claus K Berntsen.

Årsmötesdeltagarna. Från vänster: Jan-Olof Järvung, Henric Åsklund, Carl-Thomas von Christierson, Claus K Berntsen, Martin Sunnqvist, Fredrik Tersmeden, Otto von Schwerin.

Heraldisk bordsplacering.

Den nyvalde revisorn, Lars Trägen, och årsmötesordföranden Carl-Thomas von Christierson.

Middagen avslutas så smått med ost eller dessert.

Heraldiska notiser

Ny heraldisk blogg

Ronny Andersen har börjat blogga om heraldik i Köpenhamn:

<http://heraldik-i-koebenhavn.blogspot.dk/>

Ny kammarherre

Som den uppmärksamme tv-tittaren kunde se ca 37 minuter in i SVT:s sändning (finns på SVT Play) av bröllopet mellan H K H Prinsessan Madeleine och Herr Christopher O'Neill, har statsheraldiker Henrik Klackenborg utnämnts till kammarherre. Utnämningen skedde i januari. Bland tidigare kammarherrar finns riksheraldikern Harald Fleetwood och statsheraldikern C G U Scheffer.

Foto: SVT

Ny vapenflagga

med tillhörande dikt av Ronny Andersen:

*Hjorten, den gyldne, sig hæver så stolt
over sølverne bjælke, der står på skrå
med trende skaller – i rødt de er holdt.
Af guld ses vægten, fra Justitia selv
feltet er blåt som himmelens hvælv.*

*Da skal det vaje over Rostrupsvej,
så stolt og smukt et våben i flag.
Svigte det vil sin opgave ej:
De, der tænker: "Hvem bor her mon"?
kan se det straks, en von Christierson!*

Heraldisk kalender

14/9 2013	NHF	Utflukt til spennende steder i Østfold for å se heraldikk og beslektede saker etter opplegg fra NHF:s styremedlem Trond Svandal.		Fremmøte Festningsplassen i Oslo kl. 10.00
19/9 2013 kl. 16:00	SHL	Lunds heraldiska seminarium VII: <i>Sun and Moon as Symbols of Law</i> . Inledning av Prof. Dr. Heiner Lück.	Grand Hotel, Lund	SHL på Facebook
20/10 2013 kl. 11:00	DHS	Udflugt til Roskilde	Roskilde	dhs@heraldik.org
30/10 2013 kl. 18:00	SHL	Lunds heraldiska seminarium VIII: <i>Det danske kongevåbens kunstneriske udvikling gennem 800 år</i> . Inledning av arkivar, seniorforsker, cand.phil. Nils G. Bartholdy, A.I.H.	Grand Hotel, Lund	shl@heraldik.org
16/11 2013 kl. 18:00	SHL	Högtidsdag med gåsmiddag: <i>Den offentliga heraldikens författningssamling</i> . Inledande föredrag av statsheraldiker, fil.dr Henrik Klackenbergh.	Grand Hotel, Lund	SHL på Facebook
14/12 2013 kl. 18:00	SHL	Heraldiskt julbord	Grand Hotel, Lund	SHL på Facebook
13-17/5 2014	NHF	XXXIst International Congress of Genealogical and Heraldic Sciences	Oslo	https:// www.congress2014.no/

Forkortelser:

CHF: Collegium Heraldicum Fennicum
DHS: Dansk Heraldisk Selskab (Societas Heraldica Danica)
GHS: Göteborgs Heraldiska Sällskap (Societas Heraldica Gothoburgensis)
HS: Heraldiska Samfundet
NHF: Norsk Heraldisk Forening
SHF: Svenska Heraldiska Föreningen
SHL: Societas Heraldica Lundensis
SHN: Societas Heraldica Nidarosiensis
SHS: Societas Heraldica Scandinavica

Bidrag till kalendern lämnas till [webbredaktören](#).

DANSK HERALDISK SELSKAB

Societas Heraldica Danica
Dansk afdeling af Societas Heraldica Scandinavica

UDFLUGT TIL ROSKILDE

Søndag d. 20. oktober 2013

OBS: BEMÆRK NY DATO!

PROGRAM

- 11:00:** Besøg på det gamle rådhus, Stændertorvet 1
- 12:00:** Frokost på Hotel Prindsen
- 13:30** Roskilde Domkirke – med omvisning v.
Nils G. Bartholdy
- 15:00** Roskilde Kloster – med omvisning v.
Henrik greve Holstein

Pris: 120 kr., pensionister 110 kr. Betales i lige penge på dagen.

Frokost: Forudbestilt platte til 175 kr. (betales sammen med deltagergebyr), hertil købes selv drikkevarer. Platten skal bestilles ved tilmelding.

Tilmelding nødvendig, senest 1. oktober 2013 på

dhs@heraldik.org

SOCIETAS HERALDICA LUNDENSIS

PROGRAM HÖSTEN 2013

- 6 sep, kl 11:30 Heraldisk lunch
- 19 sep, kl 16:00 Lunds heraldiska seminarium VII.
Sun and Moon as Symbols of Law.
Inledning av Prof. Dr. Heiner Lück (Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg).
Exakt plats meddelas senare.
Anmälan till martin.sunnqvist@jur.lu.se.
- 4 okt, kl 11:30 Heraldisk lunch
- 30 okt, kl 18:00 Lunds heraldiska seminarium VIII.
Det danske kongevåbens kunstneriske udvikling gennem 800 år.
Inledning av arkivar, seniorforsker, cand.phil. Nils G. Bartholdy, A.I.H.
- 1 nov, kl 11:30 Heraldisk lunch
- 16 nov, kl 18:00 Högtidsdag med gåsmiddag.
Den offentliga heraldikens författningssamling.
Inledande föredrag av statsheraldiker, fil.dr Henrik Klackenborg.
Klädsel: Högtidsdräkt m.o. uppmuntras.
- 14 dec , kl 18:00 Heraldiskt julbord.
Klädsel: Smoking (miniatyrer må bäras) eller mörk kostym.

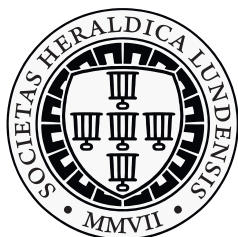
Anmälan till shl@heraldik.org eller +46 731 50 29 39.

Det går även att anmäla sig via Facebook: <http://www.facebook.com/SocietasHeraldicaLundensis>.

Med förbehåll för ändringar.

MINNESMEDALJ I SILVER

Societas Heraldica Lundensis beslöt vid sitt månatliga lunchmöte den 1 juni 2012 att i lundensisk tradition instifta en minnesmedalj, att slås i silver (silverfärgad metall), då sällskapet firade sitt 5-årsjubileum 2012. Medaljen är ritad av den heraldiske konstnären Davor Zovko, med textsättning av Claus K Berntsen. Medaljen kan köpas av alla, men bäras vid sällskapets sammanskomster av de som har deltagit vid sällskapets aktiviteter under de första fem åren. Medaljen har präglats i storlek 8 (31 mm), med miniatyr på 16 mm, och bärs i ett band som är 10 gånger klivet i rött och guld. En ritning av medaljen visas till vänster i naturlig storlek med sitt band i form av ett släpspänne.

Ett set med originalmedalj och miniatyr, monterade och klara att användas, kostar 370 kr (+30 kr i porto inom Sverige), och kan beställas genom insättning av 400 kr på BG 274-9133 (Pro Liturgia). Vänligen skicka ett mail till shl@heraldik.org när beställningen har lagts med information om leveransadress och om annan montering än rakt band önskas.

För mer information, vänligen kontakta sekreteraren på shl@heraldik.org eller +46 731 50 29 39.

Skandinavisk Vapenrulla – gør dit våben kendt

Skandinavisk Vapenrulla, der i år kan fejre 50-års jubilæum, er et forum for publicering af især nyantagne våbener for personer bosat i de nordiske lande eller med tilknytning til Norden, samt institutioner, myndigheder m.m. med hjemsted i Norden. Publicering af våbener i Skandinavisk Vapenrulla sker til lavest mulige omkostning for våbenantagerne. Et våben publiceres efter redaktionens nøje granskning, og hvis det lever op til principperne for god heraldisk formgivning. Udover at være et forum for publicering af våbener, bestræber Skandinavisk Vapenrulla sig også på at støtte den gode heraldiske kunst.

Pris for publicering af et våben er 1200 DKK/1250 NOK/1500 SEK/160 EUR. Dette inkluderer 5 eksemplarer af det nummer, hvori våbenet er publiceret.

Skandinavisk Vapenrulla er en respekteret publikation, der i snart 50 år har publiceret over 700 skandinaviske våbener. Vær med til at holde denne fine tradition i hævd ved at publicere dit eget våben og gøre det kendt for den nordiske heraldiske offentlighed

Abonnementspriser på Skandinavisk Vapenrulla, der udkommer én gang årligt, er:
DKK 100/SEK 120/NOK 100/EUR 15

Rabat ved abonnement på SVR kombineret med et medlemskab af SHS:
DKK 300/SEK 360/NOK 320/EUR 40

Næste nummer udkommer marts 2013.

Se mere om Skandinavisk Vapenrulla på www.heraldik.org/svr.

og læs om publiceringsprincipperne, redaktionens sammensætning og download blanket til anmeldelse af dit våben.

Eksempel på publicering af et nyt våben i Skandinavisk Vapenrulla.

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICAS NYHEDSBREV

ISSN: 1904-1233

UDGIVER: SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

REDAKTØR: CLAUS K BERNTSEN, KLÖVERVÄGEN 3 B, LGH. 1301, SE-227 38 LUND, SVERIGE

E-MAIL: berntsen@heraldik.org

I REDAKTIONEN: CARL-THOMAS VON CHRISTIERSON,